Aspecte privind activitatea extraşcolară a corpului didactic primar din Basarabia în perioada interbelică

Gheorghe PALADE

După Unirea de la 1918, instituţiile Statului Român, în special Ministerul Instrucţiunii şi Casa Şcoalelor, sprijinite de diferite cercuri şi societăţi culturale, de elitele intelectuale naţionale, au urmărit să asigure integra-rea provinciilor unite în viaţa spirituală românească. La realizarea aces-tui obiectiv în Basarabia a contribuit în mod deosebit corpul didactic din şcolile primare. Odată cu încheierea etapei de instruire a cadrelor didactice prin cursurile învăţătoreşti, s-a trecut la pregătirea învăţătorilor preponderent în şcolile normale. Drept urmare s-a înregistrat o sporire considerabilă a numărului de învăţători – de la 2 745 în anul de studii 1920/1921 la 7 581 în 1939. Misiunea lor nu se reducea doar la instruirea elevilor, ci includea şi o gamă largă de activităţi orientate spre răspândirea ştiinţei de carte şi culturalizarea populaţiei adulte, accentuându-se astfel rolul învăţătorului ca „educator al poporului". Această latură a activită-ţii corpului didactic era evidenţiată şi în legea învăţământului primar al statului şi al învăţământului normal din 1924. Odată cu instruirea elevi-lor în şcoală, învăţătorul trebuia să fie pregătit pentru a desfăşura „toate formele de activitate culturală, patriotică, socială şi economică, pe care le reclamă înaintarea vieţii unei comune".

Învăţătorii basarabeni au organizat, în corespundere cu directivele ministeriale, cercuri culturale la care, pe lângă partea didactică, erau ţinu-te conferinţe ce abordau diverse aspecte ale istoriei ţărilor române, în special evenimentele care au marcat procesul de constituire a statului naţional unitar român, diverse probleme cu caracter social şi moral-re-

ligios. Revizoratele şcolare judeţene analizau dările de seamă prezentate de către preşedinţii acestor cercuri, conţinutul conferinţelor, programele manifestărilor cultural-artistice, apreciind prezenţa populaţiei adulte la şezători. La iniţiativa ministrului instrucţiunii Ioan Petrovici în 1927 au fost înfiinţate centre culturale, şezătorile organizate în cadrul lor cuprinzând doar conferinţe şi manifestări cultural artistice la care erau invitaţi să participe şi locuitorii din comune. O contribuţie deosebită au avut-o învăţătorii la înfiinţarea şi activitatea căminelor culturale.